

PRŮVODCE ŘEZEM STROMŮ A KEŘŮ

OLAVI LINDÉN, vedoucí výzkumu a vývoje finské společnosti Fiskars, vychází z praktické analýzy problémů uživatele. Jeho cílem je vyřešit a uspokojit potřeby zákazníka lépe, než dosud. Pro severský design je charakteristická čistota a praktičnost. V případě zahradnického náčiní by byl nádherný design k ničemu, kdyby nástroj nebyl funkční. Zahradnické nářadí navržené Olavi Lindénem a jeho spolupracovníky bylo oceněno řadou mezinárodních cen za ergonomii a funkčnost, bezpečnost, ekologickou kvalitu a elegantní design. Ale mnohem více než těchto cen si jeho tým cení příznivého hodnocení ze strany zákazníků. Výrobky Fiskars se nenechávají ovlivňovat módními trendy; ony tyto trendy samy vytvářejí díky unikátním konstrukcím i použitím kvalitních moderních materiálů.

SEZÓNÍ PRŮVODCE ŘEZEM

LEDEN

ÚNOR

BŘEZEN

DUBEN

KVĚTEN

ČERVEN

Opadavé keře a popínavé rostliny

probírka a prořezávání

Opadavé živé ploty

Jehličnaté živé ploty

Opadavé stromy

Stromy snadno podléhající zkáze nebo klejotoku, keře a popínavé rostliny

Jehličnany

Všechny rostliny

odumřelé části po celý rok

SPRÁVNÝ ŘEZ

Řez je tvrdým oříškem pro mnoho zahrádkářů. Kdy je správná doba na řez? Co a kdy se má řezat? Umění řezu se zdokonaluje se zkušenostmi i za cenu neúspěchu. Je krásné, když vidíte rostlinu, která se má k světu. Je ale také důležité vědět, co řez rostlině způsobí. Není vhodné jen tak popadnout nůžky nebo pilku a bezmyšlenkovitě kopírovat souseda. Řez je třeba vždy provádět cílevědomě. V této příručce jsou podrobně popsány důvody, smysl a výsledek řezu.

NEZBYTNÉ: NÁSTROJE PRO SPRÁVNÉ PROVEDENÍ ŘEZU

Uvidíte-li na vašem stromě nebo keři suchou větev, sáhněte po nůžkách nebo pilce. Odumřelé části rostlin lze odstraňovat kdykoli v průběhu roku. Odstraňování poškozených, nemocných nebo odřených větví je třeba ponechat na dobu, která je pro rostlinu nejvhodnější.

Strom nebo keř je často třeba prořezat, protože byl zasazen na příliš malém místě nebo blízko budovy. V dnešní době lze sehnat miniaturní stromky a keře vhodné i do té nejmenší zahrady. Je nutné zasadit správnou rostlinu na správné místo!

VHODNÁ DOBA

Pro stromy je vhodná doba řezu od poloviny léta do konce srpna. Většinu keřů je vhodné řezat na jaře před tím, než začnou růst nové listy. Keře prořezávejte, když jsou příliš husté, nebo když se značně sníží množství květů či

plodů. Živé ploty stříhejte každý rok. Řez neprovádějte na jaře nebo na začátku léta, kdy se stromy a keře probouzejí. Rovněž neprovádějte řez na konci léta. Mohlo by dojít k oslabení rostlin před zimou, dokonce i v případě, že již upadly do zimního spánku. V této části roku je vzduch plný výtrusů z různých plísní, které mohou snadno proniknout do rostliny prostřednictvím zraněných míst. Rovněž neprovádějte řez v zimě, protože prořezaný strom nebo keř může poškodit chlad a mráz.

NEZAPOMEŇTE

Tenké a oslabené stromy a keře nelze řezem oživit. Skloněné a protáhlé výhony mohou být znakem nevhodné polohy (stín/přímé světlo, sucho/vlhko, vyvážení živin, kolidování s trávnikem) nebo nesprávné péče (například příliš velká hloubka zasazení). Než vezmete do ruky nůžky nebo pilku, zkontrolujte, zda není splněno některé z těchto hledisek. Zdravá a bujná rostlina snáší řez mnohem lépe, než slabá.

POUŽÍVEJTE SPRÁVNÉ NÁSTROJE

Pro odstraňování malých výhonů použijte jednoruční nůžky. Na silnější výhony použijte silnější nástroje, například obouruční nůžky nebo zahradnickou pilku. Někdy je obtížné dosáhnout na spodní část výhonu, nebo je výhon tak trnitý, že je zapotřebí použít univerzální zahradnické nůžky nebo teleskopické nůžky. Tyto nástroje umožňují provést řez z větší vzdálenosti.

OBOUSTRANNÉ NEBO JEDNOSTRANNÉ OSTŘÍ?

Jednoruční a obouruční zahradnické nůžky Fiskars jsou k dispozici s jednostranným nebo oboustranným ostřím. Nůžky s oboustranným ostřím umožňují odstříhnout větev přímo u kmenu. Jsou ideální na mladé, zelené výhony.

Nůžky s jednostranným ostřím omezují koncový ráz stříhu a proto jsou vhodné na řezání suchého a tvrdého dřeva.

ČERVENEC SRPEN ZÁŘÍ ŘÍJEN LISTOPAD PROSINEC

probírka

probírka nebo údržbový řez

Tyto pokyny pro řez platí obecně pro domácí zahrádky. Zahradník může pro různé rostliny doporučit specifické zásahy, které se od obecných mohou lišit.

OPADAVÉ KEŘE A POPÍNAVÉ ROSTLINY

Keře je vhodné řezat brzy na jaře, dříve, než se objeví první nové výhony. V této době se keř ještě nachází ve stádiu zimního spánku. Nicméně nízké javory (například javor amurský) nelze řezat do července nebo srpna, protože na jaře sají mízu. Pro zajištění velkého množství květů u keřů, které kvetou na začátku léta, je vhodné provádět řez rovněž v červenci nebo srpnu. Mladé rostliny v květináčích se obvykle větví velice dobře a v době sázení nevyžadují žádný řez.

PROBÍRKA

Jestliže keř vytváří málo nových výhonů, lze jej zmladit postupným řezem. Celý keř můžete zmladit rozdělením řezu na tři roky. Každé jaro odstraňte jednu třetinu všech starých větví a ponechtejte všechny nové. Po třech letech je celý keř zmlazen a bude dobře prospívat. Aby bylo možné tento způsob řezu využít, musí keř v roce řezu vytvořit nové výhony. Probírku lze snadno provádět univerzálními zahradnickými nůžkami nebo teleskopickými nůžkami. Pokud jsou větve keře příliš silné, můžete použít zahradnickou pilku.

Mezi keře, u kterých lze probírku s úspěchem použít, patří maliník, rybíz,

temnoplodec, nízké javory, zlatice, zimolez, růže kvetoucí na loňských výhonech (například růže trnitá a červenolistá), jeřáb, hortenzie a šeřík. Některé keře, které vyžadují probírku, lze řezem zmladit. Během růstu je lze každý rok minimálně probrat, aby měly krásné květy a listy. Do této skupiny patří nepravý pomerančovník, svída, mochna křovitá a šeřík obecný. Pokud si nejste jisti, u kterého opadavého keře je možné provést průklest, můžete vždy provést probírku. Průklest můžete snadno provést obouřčními nůžkami, univerzálními zahradnickými nebo teleskopickými nůžkami v závislosti na velikosti a hustotě větví.

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky zahradní převodové jednočepelové, střední 111510

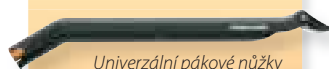
Nůžky na silné větve převodové, háková hlava (M), 112290

Zahradní pilka 123830 nebo 123850

Nůžky zahradní univerzální 115360

Univerzální pákové nůžky 111620 (M) nebo 111640 (S)

Správně

Špatně

Zkrácení výhonu nebo větve

Při odstraňování odumřelých nebo nemocných částí, nebo při zkracování přerostlých větví proveďte řez hlavní větve keře či stromu na vhodném rozvětvení.

Probírka

Odřízněte u země jednu třetinu nejstarších větví. Větve, které dotýkají země, odřízněte úplně nebo na vhodném rozvětvení.

Průklest

Keře mohou vytvářet mnoho výhonů, jejichž průklest lze provádět na jaře (než se objeví první listy) přibližně 10 cm nad zemí.

Mezi keře, u kterých lze provádět průklest, patří dřívěšník japonský, čimšiňky, líska, hloh, růže kvetoucí na letošních výhonech (růže vrásčité, *Rosa rugosa* 'Hansa', *Rosa nitida*), ostružina americká, vrba vrásčitá, vrby purpurová, jeřábek, tavolník a pámelník. U keřů, u kterých lze provádět průklest, můžete rovněž provádět probírku.

Některé keře, jako je například hortenzie latnatá (*hydrangea paniculata*), je třeba řezat odlišně. Chcete-li udržet nízký vzrůst rostliny a množství květů, prořezávejte rostlinu každé jaro a ponechte pouze několik pupenů na loňském dřevu. Na větvi starší než jeden rok málokdy vyraší nové pupeny.

RŮŽE FLORIBUNDA

Při sázení růží rodu floribunda na jaře zkrátte silné výhony ke 3. nebo 4. zdravému pupenu. Růže rodu floribunda rostou do šířky, pokud horní pupen směřuje směrem ven. Rostliny pěstované v květináči není třeba v době sázení zkracovat. Pokud růže v létě vypustila dlouhé výhony, můžete je na podzim částečně zkrátit. Výhony ovšem nelze zkracovat příliš, aby se nesnížila odolnost rostliny.

Řez růží rodu floribunda se provádí na jaře před novým růstem po skončení mrazů. Veškeré výhony spálené mrazem odřízněte u země. Zvolte 3 - 5 nejsilnějších výhonů, které přežily zimu, a zkrátte je ke 3. nebo 4. zdravému pupenu.

POPÍNAVÉ RŮŽE

Řez popínavých růží se provádí při sázení zkrácením výhonů na 20 - 30 cm. Řez je třeba provést nad pupenem. Na zimu je vhodné popínavé růže položit na a zakrýt listím a později sněhem.

Na jaře odstraňte všechny poškozené a odumřelé výhony. Seřízněte výhony na první zdravý pupen. Pokud je starší popínavá růže příliš hustá a propletená, proberte ji stejně, jako v případě keře. Popínavou růži můžete rovněž zmladit: - odřízněte nejstarší větve zcela u země a ponechte několik mladých zdravých výhonů, které zkrátíte na 40 - 50 cm. Menší růže floribundas a popínavé růže lze řezat nůžkami; chcete-li se vyhnout, použijte teleskopické nůžky.

Výhony

Odstraňte veškeré výhony rostoucí z hlavního kmene. Vypadají odlišně a jsou trnitější, než ostatní výhony. Ubírají šlechtěné růži energii a prostor k růstu.

RODODENDRON (ALPSKÁ RŮŽE)

Vzhledem k tomu, že se rododendrony nezmlazují příliš snadno, odstraňte pouze odumřelé a poškozené větve. Pokud je keř velice sporý, může vytvořit pupeny dokonce i na tvrdých dřevnatých větvích. Zcela suché větve odstraňte u země nebo seřízněte na první živé rozvětvení.

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky dvoučepelové s chráničem prstů 111440

Nůžky na růže a květiny 111160

Nůžky na květiny 111010

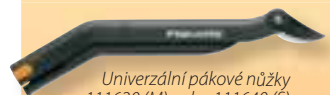
Nůžky na silné větve převodové, nůžková hlava (M), 112300

Nůžky zahradní univerzální 115360

Univerzální pákové nůžky 111620 (M) nebo 111640 (S)

BOBULOVITÉ KEŘE

Řez bobulovitých keřů se provádí na jaře před začátkem nového růstu podobně jako u jiných keřů, které vyžadují probírku.

Pro zajištění bohaté úrody plodů můžete odstranit nejstarší větvě keře černého rybízu starého 5 - 6 let. Na zdravém keři můžete ponechat přibližně 25 výhonů. U keřů červeného a bílého rybízu odstraňte nejstarší výhony po 7 - 8 letech. Můžete ponechat méně výhonů, než u keře černého rybízu. Dospělý keř černého rybízu je třeba probírat každý rok, ostatní druhy jednou za několik let.

Maliník roste ve dvouletých výhonech, které plodí druhým rokem. Po zasazení na jaře zkrátte výhony na výšku 5 cm. V příštím roce rostlina vypustí spoustu nových výhonů. V případě podzimní sadby zkrátte výhony až následující jaro, aby rostlina nebyla před zimou oslabena.

Maliník lze probírat každý rok. Na jaře odstraňte výhony, které předchozí léto plodily. Odpozené výhony v létě uschnou a odumřou a vytvoří na zimu oporu pro mladší výhony. Na jaře před začátkem nového růstu odstraňte u země odumřelé výhony.

POPÍNAVÉ ROSTLINY

Probírka popínavých rostlin se provádí stejně, jako u keřů – odstraněním odumřelých a poškozených výhonů na konci zimy před začátkem nového růstu. Výjimkou jsou rostliny, u kterých dochází ke klejotoku, jako je kiwi nebo aktinidie kolomikta (*Actinidia kolomikta*). V případě potřeby je můžete prořezat v

období červenec - srpen. Někdy se zdá, že všechny výhony plaménku během zimy odumřely. Je ovšem třeba počkat až do konce května, protože u plaménku se nový růst projevuje poměrně pozdě. Pouze v případech, že jste si zcela jisti, které výhonky jsou odumřelé a které jsou živé, můžete odstranit odumřelé výhonky u země. Kořeny obvykle přečkají zimu lépe než nadzemní části a v červenci vypustí nové výhony.

OPADAVÉ ŽIVÉ PLOTY

Volně rostoucí živý plot je třeba řezat. Dospělý živý plot může příliš zhoustnout a sejít. To je čas, kdy je třeba plot probrat nebo zkrátit k zemi.

Tvarované živé ploty je třeba sestříhávat každý rok. Rostlinky ze školky mají obvykle po jednom spícím výhonu. Je třeba je ihned zkrátit, aby se rostliny začaly větvit. Při sázení na jaře zkrátte nůžkami na živý plot nebo zahradnickými nůžkami výhony přibližně na 10 cm. V případě podzimní sadby zkrátte výhony až následující jaro před začátkem růstu. Ihned po polovině léta zkrátte letní přírůstek nůžkami na živý plot. Ponechte asi 15 cm nového přírůstku. Dříve, než se následující jaro objeví nové listy, zkrátte přírůstek z konce předchozího léta. Sestříhejte plot do požadovaného tvaru tak, aby základna byla širší, než vrchol. Tímto způsobem mají spodní větve dostatek světla a zůstanou zelené. Každý další rok plot zastříhujte, aby zhoustnul. Když živý plot dosáhne požadované výšky, ponechávejte pouze několik centimetrů nového přírůstku. Vysoký plot lze stříhat nůžkami na živý plot s dlouhými rameny. Pokud se začne stav živého plo-

tu zhoršovat, můžete jej zmladit. Dříve, než se na jaře objeví nové listy, zkrátte všechny větve obouručními nebo univerzálními zahradnickými nůžkami. Ponechte asi 10 cm od země.

Mezi rostliny vhodné pro živé ploty patří hloh, čičišník, temnoplodec, meruzalka alpská a šerík obecný.

Stejně druhy keřů lze často použít pro volně rostoucí a tvarované živé ploty. Nezapomínejte ovšem, že volně rostoucí živý plot je třeba stříhat jiným způsobem, než tvarovaný živý plot. ■

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky zahradní s pákovým převodem, dvoučepelové 111340

Nůžky na silné větve převodové, háková hlava (M), 112290

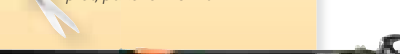
Nůžky na živý plot s oboustranným převodem 114770

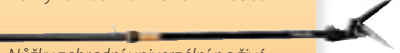
Nůžky na trávu a na živý plot, pákové 113710

Nůžky zahradní univerzální 115360

Nůžky zahradní univerzální na živé ploty, 115400

JEHLIČNANY

Jehličnany mají mírně odlišný biorytmus, než opadavé stromy a keře. Živé větve jehličnanů lze prořezávat uprostřed léta od července do srpna, ale také v předjaří od února do dubna. Odumřelé větve lze odstraňovat kdykoli v průběhu roku.

Živé smrkové ploty řežte každý rok. Mladé smřčky se neřežou v době jarní sadby. Nicméně je vhodné ve stejný rok ihned po polovině léta zkrátit boční strany. Podle potřeby na jaře před začátkem nového růstu zkrátte přírůstek z konce předchozího léta. Když je základna plotu širší než vrchol, jehličky budou mít dostatek světla a zůstanou na větvích.

Při sestřihávání jehličnatého živého plotu zkrátte přírůstek z minulého roku a ponechte pouze několik centimetrů nového přírůstku. Na staré větvi neporostou nové pupeny. Když živý plot dosáhne požadované výšky, sestříhnete také vrchol, aby se řídký plot postupně zahustil.

Mladý jehličnatý živý plot lze stříhat nůžkami na živý plot. Vysoký plot lze stříhat nůžkami na živý plot s dlouhými rameny. Jehličnatý živý plot nelze zmladit průklestem. Nelze jej ani snížit nebo zúžit.

Pro jehličnatý živý plot se hodí tis a túje. Lze je sestřihávat lépe, než smrk, a mohou vytvářet nové pupeny i na sta-

rých zdřevnatělých větvích. V ostatních případech jehličnany nelze prořezávat, protože řez nesnáší tak dobře, jako opadavé keře. Nicméně je možné odstraňovat odumřelé, nemocné nebo poškozené větve a také všechny sekundární koruny. ■

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky zahradní převodové jednočepelové, střední 111510

Nůžky zahradní převodové dvoučepelové 111540

Nůžky na silné větve převodové, háčková hlava (M), 112290

Nůžky na živý plot převodové, 114790

Borovice kleč

Borovice kleč zůstává hustá, když je u ní každoročně prováděn řez. Ihned po polovině

léta je třeba odstranit polovinu ročního přírůstku.

OPADAVÉ STROMY

Optimální dobou pro řez opadavých stromů je polovina léta. V této době lze řezat břízy a javory, které na jaře sají mizu, a také kaštiny a ořešáky, které jsou náchylné na klejotok.

Třešně a švestky, které jsou rovněž náchylné na klejotok, je také vhodné řezat v polovině léta.

Stromy začínají na jaře nový růst pučením listů a výhonů. V tuto dobu není vhodné je rušit. Po polovině léta se růst výhonů zpomalí a růst stromu se koncentruje na kořeny a kmen. Když se zvyšuje tloušťka kmene a větví, všechny rány se rychle hojí. S nadcházejícím podzimem se hojení ran zpomaluje, až se zcela zastaví. Když dozrává úroda a stromy začnou ztrácet listy, znamená to, že se připravují na zimu. Ani v tuto dobu není vhodné je rušit. V týdnech mezi polovinou léta a září mohou rány na stromech zarůst kůrou. Ve zbývajících částech roku k takovému růstu nedochází.

Pokud jste nestihli prořezat stromy v létě, můžete tak učinit ještě následující jaro – vyjma těch, které sají mizu nebo mají tendenci ke klejotoku nebo hnití.

Pokud raději neprořezáváte jabloně a hrušně uprostřed léta, můžete je rovněž řezat následující jaro před začátkem růstu.

Živé větve je třeba odstraňovat co nejdříve. Rány nesmí být nikdy větší, než 7 cm v průměru. Takové zranění se stromu obvykle zahojí. Všechna větší zranění zůstávají otevřená a fungují jako vstupní dveře pro výtrusy různých hub. Tenčí větve lze odstranit nůžkami, univerzálními zahradnickými nůžkami (podle potřeby s jedním nebo dvěma prodlužovacími rameny) nebo univerzálními teleskopickými zahradnickými nůžkami. Dalším užitečným nástrojem s dlouhým ramenem jsou univerzální teleskopické nůžky, kterými lze pracovat v koruně malého stromu bez nepříjem-

ného natahování. Na silnější větve lze použít větší zahradnickou pilku nebo pilku na větve připevněnou k univerzálním zahradnickým nůžkám nebo teleskopickým zahradnickým nůžkám.

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky zahradní převodové dvoučepelové 111520 nebo 111540

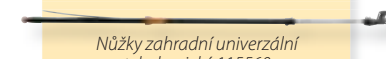
Univerzální pákové nůžky 111640 (S) nebo 111620 (M)

Nůžky zahradní univerzální 115360

Nástavec prodlužovací 110460

Nůžky zahradní univerzální teleskopické 115560

Zahradní pilka 123830 nebo 123850

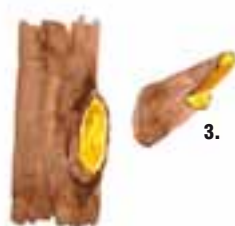

Nůžky na silné větve převodové, háková hlava (M), 112290

2.

1.

3.

Řezání silné větve

1. Nejdříve větev zespona nařízněte.

2. Potom proveďte řez shora, který bude o něco hlubší, než podříznutí. Tímto způsobem silná větev lehce odpadne, aniž by s sebou strhla kůru.

3. Konečně seřízněte výsledný pahýl, aniž byste poškodili okolí řezu. Pahýl bude chránit povrch rány a zabráni vniknutí škodlivých mikroorganismů do kmene.

PRVNÍ ŘEZ OPADAVÉHO STROMU

Pro urychlení kořenění potřebuje strom co nejvíce listoví, které produkuje energii.

Při sázení upravte poškozené a sestříhnete příliš dlouhé kořeny. Rovněž upravte poškozené a odstraňte odumřelé větve a všechny slabší sekundární koruny. Žádný další řez není zapotřebí. Platí to rovněž pro jabloně.

UDRŽOVACÍ ŘEZ OPADAVÉHO STROMU

Udržovací řez provedte až po řádném zakořenění stromu. Strom začne vytvářet nové kořeny během jednoho až dvou let. Pokud byl strom zasazen ve stísněném prostoru, je vhodnější odstranit více malých větví, než jednu velkou.

Není vždy nutné odstranit celou silnou větev. Často ji stačí zkrátit na vhodném živém rozvětvení. Neopouštějte žádné pahýly, které mohou fungovat jako zadní vrátka pro houby. Budete-li při řezu postupovat tímto způsobem, zachová si strom svůj přirozený růst, bude omezen růst nových výhonů a strom nebude muset vydávat energii na boj proti hnilobným houbám.

Odstraňujte z opadavých stromů odumřelé, nemocné nebo odřené větve a také větve rostoucí do koruny a veškeré sekundární koruny. Sekundární koruna je větev, která je tak vysoká nebo vyšší, než koruna, a stejně silná, jako kmen. Větve, které jsou příliš dlouhé a brání průchodu je třeba zkrátit na vhodném rozvětvení tak, aby průměr rány nepřesahoval 7 cm.

Odstraňte větve, které rostou v příliš ostrém úhlu do koruny. Rovněž je vhodné odstranit rozvětvení, která mají tendenci k roztržení (s "vnitřními" vidlicemi). Takovým větvím lze rovněž dostatečně včas ulehčit zkrácením části menších větví na koncích.

ŘEZ PRO ZAJIŠTĚNÍ ÚRODY

Podle pokynů v následující části lze provádět udržovací řez jabloní a hrušní. Při udržovacím řezu mladé jabloně nebo hrušně je třeba provést průklest koruny, aby se omezil její růst a aby se co nejvíce usnadnila sklizeň ovoce. Prvních několik let provádějte průklest koruny a odstraňujte sekundární koruny.

kůra zarůstající do vidlice

čistá brázda kůry

Při sázení

První řez ovocných stromů a dalších opadavých stromů musí být proveden opatrně. Při sázení odstraňte podle potřeby pouze sekundární koruny a poškozené nebo odumřelé větve.

Slabé vidlice

Kůra, která zarůstá do vidlic oslabuje spojení mezi větvemi a kmenem a způsobuje snadné nalomení větví.

Vzhledem k tomu, že mladé jabloně rostou velice bujně, je dobré postupovat při řezu opatrně.

Provedete-li příliš hluboký řez mladé jabloně, zrychlí se růst nových výhonů a zpozdí se dospívání stromu, které je nezbytné pro plození. Není nutné příliš řezat boční větve. Pokud se boční větev změní na sekundární korunu, odstraňte ji. Rovněž odstraňte veškeré výhony rostoucí z bočních větví směrem ke kmeni.

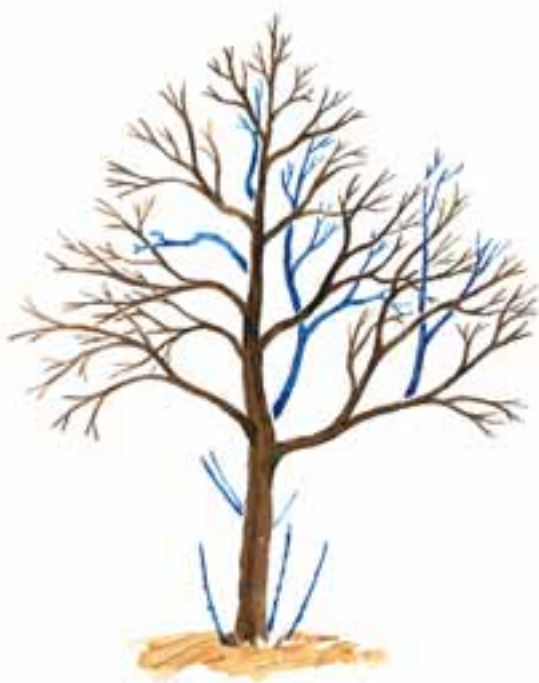
Je velice důležité ohýbat větve směrem dolů! Ohýbáním větví mladých jabloní docílíte toho, že přestanou růst do délky a nebude nutný žádný řez. Koruna bude otevřená a světlá a zrání úrody bude urychlené.

Ohýbejte větve dolů v úhlu 90 stupňů na jaře, ne později než v polovině léta. K ohýbání můžete použít plochý motouz. Přivažte motouz k zemi nebo ke kmeni stromu na dobu přibližně tři týdny, nebo dokud větve nezdřevnatí v nové poloze. Ohýbat lze jednoleté i dvouleté větve.

Po pěti letech obvykle jabloň ukončí základní období růstu. Poté stačí pouze dávat pozor na sekundární koruny a výhony rostoucí do koruny. Při pravidelném prořezávání není nutné řezat příliš mnoho. Nadměrný řez urychluje růst vodních kořínků a snižuje úrodu.

Třešně a švestky je vhodné prořezávat mladé, protože tak získají silnou struk-

туру (viz část 'udržovací řez opadavého stromu' výše). Později je třeba odstraňovat pouze odumřelé a poškozené větve. ■

Udržovací řez

Odstraňte odumřelé, poškozené a oděné větve. Zkратte pře rostlé větve na vhodném rozvětvení.

Vždy odstraňujte nízké větve, vodní kořínky a kořenové výhony.

Řez mladé jabloně

Zkратte korunní výhony o jednu třetinu a odstraňte sekundární koruny. Odstraňte výhony, které rostou příliš hustě nebo do koruny. Ohýbejte větve, které rostou v příliš ostrém úhlu ke kmeni, abyste je nemuseli vyřezávat. Koruna bude otevřenější a úroda bude dozrávat rychleji.

NA ZAHRADĚ

Mnozí zahrádkáři rádi přes léto pěstují okrasné květiny a vytvářejí řezané kytice.

Vhodnými trvilkami k řezu jsou kapradí, oměj šalámounek, hvězdice vřesovcovitá, lomikámen/mokryš, stračka, třapatka nachová, šáter latnatý, kohoutek chalcedonský, magnólie, rozrazil a rozhodník. Jednoleté letní květiny se často pěstují na kytice a pro dekoraci. Mezi vhodné druhy patří rudbekia srstnatá, astra čínská, Moluccella, hledík větší a slunečnice. Výběr pro sušené květiny je rovněž velice bohatý.

SPRÁVNÁ DOBA ŘEZU

Květiny je třeba řezat před polednem, kdy jsou nejčerstvější. K řezu používejte nůžky Cut and Hold. Zvolte stonky, které jsou těsně před rozkvetením. Květiny určené na sušení je třeba řezat za pěkného počasí po odpaření ranní rosy. Větrné počasí kvalitu řezaných květin ještě zvyšuje. Pro sušení jsou nevhodnější květiny v raném stádiu kvetení.

Hlavní sběr bylin je nevhodnější před kvetením, když je aroma nejsilnější a nej-

bohatší listoví. Bylinky sklízíte pomocí nůžek Cut and Hold před polednem, když slunce osuší z rostlin rosu. V této době je aroma nejsilnější. Se sběrem hluchavek lze začít v květnu. Řežte výhony dlouhé 15 – 20 cm, jejichž stonky a listy jsou dosud měkké. Na stejných místech budou přirůstat nové výhony celé léto.

UPRAVENÉ OKRAJE TRÁVNÍKU

Úpravy okrajů trávníku okolo cest a cestiček bývají náročné. Mezi další problematická místa patří také okolí stromů, keřů nebo záhonků. Lze je zastříhávat bez ohýbání servonůžkami nebo ručními nůžkami na trávník s dlouhými rameny; pro konečnou úpravu lze použít nůžky na trávník, u kterých lze podle potřeby nastavit úhel stříhací hlavy.

ZBAVTE SE PAMPELIŠEK

Pampeliška je jedním z nejobávanějších plevelů, protože se šíří velice rychle a je obtížné se jí zbavit. Chcete-li mít zahradu

Vhodné nástroje pro tento úkol:

Nůžky na růže a květiny
111160

Nůžky dvoučepelové
s chráničem prstů
111440

Nůžky na trávu
SERVO 113680

Nůžky na trávu
SERVO, dlouhé
113690

Nůžky na trávu a
živý plot, pákové
113710

Vytrhávač
plevelů
139910

bez plevelu, musíte odstranit pampelišky i s kořeny. Kořeny se vykopávají obtížně – a zahrádkáři, kteří dodržují ekologické zásady, nechtějí ve válce proti pampeliškám obětovat celou zahrádku.

Odstraňovač plevelu snadno a pohodlně odstraní veškerý plevel s dlouhými a silnými kořeny. Čelisti s hlubokým dosahem pevně uchopí kořeny a pomocí páky je pampeliška vytržena. Vzhledem k tomu, že se odstraňovač používá ve vzpřímené poloze, šetří vaše záda a je velice pohodlný.

NABRUSTE SI ZAHRADNICKÉ NÁČINÍ

S ostrými nástroji se snadno řeže a stříhá. Při častém používání se ovšem ostří otupí a nástroj ztrácí svoje řezací schopnosti. Když řezné plochy přestanou být hladké a na ostří ze začínají zachytávat vlákna a kůra, je čas nástroj nabrousit, pokud možno malým diamantovým pilníkem. Rovněž lez použít celou řadu brousek. Nejdůležitější je brousit čepel

jemně a rovnoměrně a co nejpřesněji zachovávat původní řezný úhel.

ZAZIMOVÁNÍ ZAHRADNICKÉHO NÁČINÍ

Správná údržba, pečlivé čištění a správné skladování umožňují prodloužit životnost zahradnického náčiní. Na konci léta je třeba provést důkladnou kontrolu a údržbu. Před uložením na zimu zahradnické nůžky řádně očistěte a ošetřete olejem. Ošetření olejem je důležité zejména u nůžek na živé ploty, které mají mezi čelistmi dlouhou třecí plochu. Pokud nástroj obsahuje pružiny, je třeba čelisti před uložením zajistit. Napětí pružiny zdržuje nůžky v dobrém funkčním stavu. Pružina, která nebyla ošetřena olejem, postupně zrezne a ztuhne. Čelisti a spoje nůžek je rovněž třeba pravidelně ošetřit několika kapkami oleje.

TEXT Lotta Lindholm
ILLUSTRACE Lotta Lindholm
a Hilppa Hyrkäs

BIBLIOGRAFIE

Alanko, Pentti: Tammen Suuri Puutarhakirja part 4. Kustannusosakeyhtiö Tammi 1999.

Alanko, Pentti: Puut ja pensaat. Kustannusosakeyhtiö Tammi 1993.

Bäckström, P.-J.: Puut, niiden biologia ja hoito. Karprint ky 1996.

Kress, H.: Mintusta voikukkaan. Oy Edita Ab 2000.

Samuelsson, L-E., Schenkmanis, U.: Leikkaa puut ja pensaat. Kauppiaitten Kustannus Oy 1990.

Tynys, Outi: Syyshuollon aika. Kotipuutarha 9/2003.

Používání vytrhávače plevelu

1. Nasadte čelisti odstraňovače (a) okolo plevelu.
2. Nohou zasuňte čelisti do země.
3. Sklopte sloupek směrem k opěrce (b); čelisti se zavřou a uchopí plevel.
4. Pomocí uvolňovacího mechanismu vystrčte plevel z čelistí (c).

Servisní souprava

Servisní souprava Fiskars obsahuje konkrétní pokyny pro údržbu značkových produktů.

Rada pro snadnější broušení!

Pro zachování správného úhlu broušení použijte náš vyzkoušený a osvědčený tip:

1. Obarvěte broušenou plochu černým značkovačem (fixem).
2. Bruste tak dlouho, dokud nebude odstraněna veškerá černá barva.
3. Při broušení pod úhlem se na druhou stranu ostří tvoří otěpy. Tyto otěpy je třeba odstranit suchým kusem dřeva.

VHODNÉ NÁSTROJE PRO TENTO ÚKOL:

Pro zlepšování vzhledu stromů a keřů, zlepšování jejich zdraví a růstu a pro zvýšení produktivity ovocných stromů a keřů je zapotřebí celá řada nástrojů pro řezání a stříhání. V neposlední řadě správné nástroje práci na zahradě usnadňují a zpříjemňují.

Univerzální pákové nůžky 111620 nebo 111640

Výkonnější než jednoruční nůžky a obratnější než obouruční nůžky. Skvělé pro stísněné prostory a trnité bobulovité keře. Lehké a přesné, ovladatelné jednou nebo oběma rukama. Ve dvou velikostech.

Zahradní pilka 123830 nebo 123850

Při řezání je efektivně využito přitahování. Vysunovací list se speciálními zuby. Tvar rukojeti umožňuje bezpečnou práci a umožňuje používat obě ruce.

Nůžky zahradní univerzální 115360 a 115390 (prodloužené)

Skvělé pro náročný řez v zahradě; snadný přístup ke korunám stromů a výhonům ze země.

Nastavitelný úhel řezu. Nová rukojeť pro pevný úchop zaručuje bezpečné a snadné stříhání.

K dispozici rovněž prodlužovací rameno a univerzální teleskopické zahradnické nůžky 9656 s vertikálním dosahem řezání 6 metrů. Rameno lze rovněž připojit k pilce nebo k česáčku.

Nůžky zahradní univerzální na živé ploty, 115400

Doporučujeme tuto novinku ke stříhání a tvarování korun stromů, živých plotů nebo keřů. Je také vhodná ke stříhání výrůstků a trávy u země. Dlouhé čepele snadno ustříhnou několik větví najednou. Dosažitelná výška stříhu je 3,5 metru. Úhel stříhací hlavy se dá nastavit.

Nůžky na živý plot s ozubeným převodem 114770 nebo 114790

Jedinečný převodový mechanismus podstatně ulehčuje stříhání, než při použití běžných nůžek. Zvýšená síla umožňuje používat ke stříhání i nejmasivnější ostří.

Vytrhávač plevele 139910

Čelisti odstraňovače plevele s hlubokým dosahem dokáží uchopit pampelišku ze čtyř různých směrů. Díky pákovému mechanismu lze pampelišku snadno vytrhnout i s kořeny. Používání ve vzpřímené poloze je ergonomické a nezatěžuje záda.

Nůžky na trávu a živý plot, pákové 113710

Lehké a velice účinné nůžky pro stříhání trávy, stébel a rákosu a rovněž pro tvarování keřů. Těžiště je přímo pod rukama, což usnadňuje práci.

Nůžky na trávu SERVO, dlouhé 113690

Díky servomechanismu lze trávu stříhat rychle a snadno – a zároveň tento mechanismus zabraňuje ucpání nožů. Tyto ergonomické nůžky na trávník se snadno používají a jejich přesnost je zvýšena stříhací hlavou, kterou lze natočit do úhlu 360 stupňů. Tyto nové nůžky na trávník s dlouhými rameny umožňují pracovat ve vzpřímené poloze.

Nůžky na trávu SERVO 113680

Servomechanismus těchto nůžek na trávník zlepšuje stříhání a zabraňuje ucpání nožů. Stříhací hlavu lze natočit do úhlu 360 stupňů, což umožňuje dosáhnout i na náročná místa. Tyto malé nůžky na trávník přinášejí vysokou přesnost stříhu.

Další zahradní nůžky

Na přesné stříhání lístků, větviček a bonsajů si můžete vybrat ze čtyř univerzálních zahradních nůžek Fiskars a pěti nůžek na byliny a květiny.

Nůžky s převodem 111510, 111520 nebo 111540

Otáčivý pohyb rukojeti umožňuje používat všechny prsty současně. Profesionální zahradnické nůžky jsou k dispozici ve dvou velikostech, ze kterých si jistě vyberte tu, která vám padne do ruky.

Ergonomické nůžky 111430 nebo 111440

Horní rukojeť s polyamidovým potahem zaručuje pevný a bezpečný úchop a díky uzavřenému tvaru nemusíte nůžky sundávat, když používáte ruku k jiné činnosti.

Nůžky na silné větve, převodové

Řada nůžek na silné větve obsahuje 9 nůžek s unikátním převodovým mechanismem, který zvyšuje střížnou sílu až o 35%. Tyto nůžky jsou k dispozici ve třech velikostech (S, M, L) a ve třech různých provedeních: Jednočepelové, dvoučepelové s hákovou hlavou a dvoučepelové s nůžkovou hlavou. Jednočepelové jsou vhodné ke stříhání suchých větví, zatímco dvoučepelové jsou na stříhání čerstvých větví. Náhradní čepele (kromě 112170) jsou k dostání.

